

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET HAVI KÖZLÖNYE.

Az Állatvédő-Egyesület megbízásából szerkeszti:

BÁNYAI ELEMÉR.

Szerkesztőség: <i>Belkirály-utca 43. szám.</i> Előfizetések és pénzküldemények az egyesület pénztárosa Virányi István úr (Hosszú-u. 9. sz.) címére intézendők.	Tagoknak tagsági díj fejében jár. <i>Előfizetési ár:</i> Egész évre 3 kor. — áll. Fél évre 1 kor. — áll. Számoként — kor. 20 fill.	
Hatodik évfolyam.	Kolozsvár, 1901. július 1.	10. szám.

TARTALOM. Állatok a szinpadon. *Szabó Károly.* — Már meg még veréb sincsen. — Mese a bagolyról és a nyulacskáról. — *Állatvédelem:* A kutyák temetője. *F. J.* — A túlbuzgó állatvédő. — A galamb és a bankigazgató. — *Állatvilág:* Nem jó a medve bőrére előre inni. — Borotválás az oroszánok között. — Szerkesztői üzenetek.

Állatok a szinpadon.*

A festett világ háztartásában éppen úgy nem lehet nélkülözni az állatokat, akár a mindennapi életben. Utóvégre is, nem kívánhatjuk attól a szegény ügyelőtől, hogy az összes állati hangokat, a Jókai „Aranyember“-ének zöld békájától, a Shakespeare „Windsori vig asszonyok“ vigjátékbeli kuvaszáig elprodukálja a szinfalak mögött, vagy attól a statisztától, hogy a Sztrogoff Mihály jeges rókája és farkasa, meg a Thurán Anna medvéje mellett a Peleskei nótárius lovát vagy a Napoleon öcsém cicizáját is saját domborításában mutassa be a kíváncsi publikumnak.

És így aztán elég sűrűn megesik, hogy az állatvilág nem instrukeziók, nem kosztümös statiszták, sőt nem is (mint pl. a Szulamithban) kasirozott — hanem eredeti élő és mozgó példányok alakjában lép föl a világot jelentő

* A tehetséges fiatal szerző, a ki a kulisszák társadalmát közelebbről ismeri, több fölötté érdekes és eddig nagyobbára csak közszájon forgó apróságot mond el e sorokban, melyek a színházak beléletét egyik igen jellemző s kevésbé ismert oldalukról világítják meg. A vonzó modorban megírt cikket különösen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Szerk.

deszkákon, az ott lejátszott darabok keretében. A legtöbbször csak néma szereplők ezek az állat-statiszták, mint például a ló a Nebántsvirágba, Hunyadi Lászlóban, Carmenben; a kutya a Szentivánéji álomban, Boccaccióban, Ocskay brigadérosban, Mukányiban; a tyukok a Csikósban. A Népszínházban meg nemrég ökrös szekeret is vittek a szinpadra, Bokor József valamelyik népszínművében. Nagyon kedves néma szereplő a macska az Aranyemberben, a hol Noémi még szalvétát is köt eléje és asztalhoz ülteti, meg a *Henschel fuvaros*-ban.

Mikor Hauptmannak ezt a drámáját két éve *Kolozsvárt* színre hozták, egy rokonszenves tarka cziczust kerített valahonnan a kellékes a kocsmajelenéshez. A cziczus aztán rövidesen barátságot kötött K. *Árpási* Kata asszonnyal, a ki vele legtöbbet játszott a darabban, úgyhogy semmiképp sem akart azután tőle megválni s hűséges játszótársául szegődött a művésznő akkor még kis leányának.

Vannak azonban esetek, mikor az állatok nem csak statiszták a szinpadon, hanem szerep is jut nekik, a melyre külön be kell tanítani őket, akár a *ezirkuszban*. A „*Sötét titok*“ cz. melodrázában egy kakasviadal fordul elő, melyet nehányszor *Kolozsvárt* is sikerrel produkáltak. A legtöbbször azonban tönkre ment a jelenet. A *Faust* drámában végszóra kell a doktor uszkárjának morogni, igaz, hogy ezt a morgást ismét az ügyelő végzi a kuliszák mögött. Még érdekesebb a szerepe az „*Ördög pirulái*“ kutyájának, melynek tudvalevőleg az a feladata, hogy a légberöpült Szeringinosz patyikus-mester balkezét a szájában elvigye a szinpadról s a következő jelenetben ismét beállítson vele. Mikor tavaly adták a nyári színházban ezt a látványos bohózatot, nem sikerült alkalmas kutyát találni, melyet be lehetett volna dresszírozni erre a szerepre, s így kénytelenek voltak a kutyát egy tolvajjal kicserélni, a ki ellopja a kezét, mert gyűrűt lát rajta. Ezt persze eljátszotta egy kardalos. Szerencsésebb volt a színház kilencz-tíz év előtt, mikor a *Szentgyörgyi* Pista bácsi Rolly nevű barna vizslája valódi bravúrral kreálta a kutya szerepét. Pontosan megjelent a végszóra a füрге állat, s a világért nem nyult volna a jobb kézhez, sem a balt oda nem adta volna

senkinek az ügyelőn kívül, a ki idomitójaként szerepelt. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy ugyanez időtájt *Szathmáry Árpádnak* is volt egy hatalmas new-foundlandi kutyája, II. Murád szultán, mely pusztá bravurból hátára vette a Szamosban fürdőző gyermekeket, de arra nem tudták rábírní, hogy a patyikus kitömött kezét a szájába fogja. Így vették elé aztán a Rollyt.

A Vigszínház direkt szerződöttetett egy agarat az *Ocskay brigadéros-ra*, a Magyar Színház meg egy szamarat a *Postás fiu-ra*, a mi ismét nem csekély mértékben tanusítja az állatok jelentőségét a szinpadon. Ilyen luxust a kolozsvári Nemzeti Színház is engedett meg magának, midőn 1869-ben egy fehérszőrű kecskét szerzett be *Fehérváry Antal* igazgató s azt éveken át gondoztatta. A kecske egyedül a „*Dinorah*“ operában kellett (a „*Bukow*“-t csak a nyolczvanas évek elején kezdték játszani) a hősnőnek, *Gerecsnének* legfrappánsabb jelenésénél nélkülözhetetlen volt. Az operát akkoriban sokszor adták s a kis *Bella* (ez volt a kecske neve) annyira belejött utóbb a szerepébe, hogy a hid közepén megállt s a közönség felé fordulva mekegett, úgy szaladt át a szin másik oldalára, a hol a házmesterné várta egy zöld ággal, meg egy rosta pattogatott kukoriczával.

Nagyon elkényeztetett állat volt ez a „színház kecskéje“. Próbákon he-beszökött a szinpadra a hátsó ajtón, sorra kutatta a karhölgyek meg a tánczosnők zsebeit, a kik rendesen tartogattak czukrot a számára, mert azt is nagyon szerette. Vagy megálit a sugólyuk előtt és csupa kedélyességből öklelőzni kezdett *Nagy Gyurival*, a sugóval, úgyhogy *Jakobi* karmesternek nem egyszer ügyelői uton kellett őt feliratnia, próba-zavarás czimén, mint a színháznak akár-melyik más tagját. Néha kiosont a kis csapóajtón is, felzaladt a lépcsőn s bekérezkedett *Barkó Károlyhoz*, a pénztárnokhoz, a kinél szintén számíthatott egy kis édességre. Felkapaszkodott két első lábával a pénztáráblakhoz s mikor a czukorkáit megkapta, ismét mekegve elbúcsuzott. A fehérszőrű *Bella* 1874-ben vált meg a szinpadtól. Vásárra vitték, eladták. Egy monostori gazda tulajdonába került, a hol himet is adtak melléje és tarka kis kecskéknek lett anyjává.

Valódi szenzáció számba ment azonban egy elefántnak a szereplése a színpadon. 1875—76 telén Verne Gyulának „Utazás a föld körül 80 nap alatt“ cz. látványos darabját hozta színre Debreczenben *Temesváry* Lajos igazgató, s egy olasz vállalkozóval lépett szerződésbe, a ki a darabhoz pompás felszereléssel rendelkezett. E felszerelés között volt egy fiatal (mintegy hat éves) ázsiai elefánt is. *Kenedi* volt a neve. Ezen az elefánton menekül *Fogg Phileas*, a megszöktetett *Auda* hercegnővel, az üldöző hinduk elől. Az elefánt a színpadon átmenet, megáll a sugólyuk előtt, fölcsapja orrmányát és végszóra háromszor egymásután, majd ismét egyszer elbőgi magát. Erre rohanva kimegy a színpadról, nyolcz emberrel a hátán. Ezt a rövid szerepét mindig precízül megjátszta a *Kenedi*, nem kis rémületére a hölgypublicumnak.

Ez a *Kenedi* egy minden tekintetben érdekes állat volt. Olyan volt, akár egy elkényeztetett gyermek. (Ha nem találnák némelyek brutálisnak a hasonlatot, azt mondanók: akár egy szeszélyes primadonna.) Ki nem lépett volna a színpadra kosztüm nélkül, mely arannyal kivarrott tarka, rojtos szőnyegből, arany lábpereczekből és drágagyöngyökből állott. Értette a szót is; apró szemei szinte nevettek s orrmányát barátságosan megcsóválta, ha azt mondták neki: szép *Kenedi*. De dühösen fujt ám, ha valaki csufnak találta nevezni.

Különösen a nők iránt mutatott feltűnő rokonszenvet, abból a könnyen érthető okból, mivel ők becézték leginkább és halmozták el a legtöbb édességgel, melyek mellett a pálinkás zsemlyét szerette mód nélkül.

Szokása volt, hogy annak, a ki valamit adott neki, a tenyerét megcsiklandozta — pusztá kedveskedés jeléül. Egyik karhölgy, *Latabárné*, annyira idegeskedett e miatt, hogy felhagyott a bonbonok meg a pereczek osztogatásával, hanem szinte csunyán megbűnhődött érte. A bosszus elefánt derékon ragadta orrmányával s már föl is emelte a levegőbe, csak éppen a legkritikusabb pillanatban termett ott a gazdája, a ki szigonyával nyomban rendreutasította. Hasonló sorstól menekült meg a kellékes inasa, egy tót suhancz, a ki a *Kenedi* üres rizses ládáját választotta ki éjjeli fekhelyéül.

De e mellett kedélyes is tudott lenni a ravasz szemü Kenedi. Alábbi csinyjén sokat nevettek akkor a színháziak. Egy este a pénztáros felesége, Takóné, megrémülve látja, hogy Kató, az ő cigány eselédje, csak néhány savanyu ugorkát hozott hazulról a férjének vacsorára, holott a tányéron az ugorka mellett egy jó szelet rostélyos s egy karaj kenyér is volt. Tüstént gyanuba fogja a cselédet, ez mennyreföldre esküszik, hogy ő nem evett meg semmit, hanem itt valami csodának kellett történni. A leányt egy diszitő mentette ki zavarából, a ki elmondta, hogy szemtanuja volt, míg Kenedi az orrmányával elemelte a rostélyost meg a kenyeret a szinpadon báméskodó cseléd kezéből. Az ugorka már nem ízlett neki.

Ilyen csoda-állatra sem emlékeznek azóta magyar szinpadon. Kenedi föllépett különben még Kassán, Miskolczon, Szegeden és a Népszínházban is. Mondanunk sem kell, hogy vendégszereplését mindenütt óriási szenzáció és ünnepeletetés kísérte.

Szabó Károly.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Már meg még veréb sincsen.

Irta: *Tömörkény István.*

Ez irgalmatlan rossz időjárások után sok kíváncsisággal várta az ember a híreket, a melyek odakivülről jönnek. Fagyos április és fázós május: nem sok jó szokott ebből lenni sohasem. Áprilisban oly hideg volt a tanyákon, a szabadban, hogy nem lehetett állni. A szőlőben dolgozó edzett kintvaló nép abban hagyta délután a munkát, mert nem bírta használni az elgémberedett kezét, nem bírta vele a szerszámot fogni, a szőlővesszőt metszeni. Hát abban kellett hagyni a dolgot, inkább lemondtak a napszámnak arra az időre eső részéről. Azt mondják, hogy ilyesmi még nem volt. Nyáron megtörténik, hogy szélesöndes délutánokon a szőlőben megáll a munka, mert a falombok alatt olyan rekkenő a meleg, hogy nem állja ki senki. De nem áprilisban szokott ez lenni s nem is a hideg miatt. Biz ez szomorú idő. Utána pedig nagy eső, nagy szél, néha

mind a kettő. Még az is megsajnálja a lesodrott, sárba hordott favirágot, a ki közkertekben látja, hát még mennyivel szomorúbb látnivaló ez ott, ahol minden apró kis virághoz a jövő gyümölcs reménye fűződött. Ahol a faj fajtájához képest minden lehullott darab virággal két, négy, öt krajezárok, sőt rendes hatosok sodródznak a nedves, hideg homokra, hogy soha többé vissza ne jöjjenek.

Egyetlen szerencse, hogy mind nem pusztul el s a mi megmarad, abban marad meg a reménység s az azután annál kedvesebb. Most már attól várnak mindent. Hogy kibozza-e a munkát, az adót, általában az élnetést. És minden egyesnek a pusztulása újabb fájdalom. Van városi ember, a ki künn birtokos, hogy addig ki sem megy a homokra, míg az ilyen nehéz idők tartanak, mert azt mondja: minek szakgassa vele a szívét. Van más, aki mégis kimegy, de alig tölt ott egy kis időt, már visszafordul, mert nem bírja a romlást nézni:

— Nem vágyakozok ki többet

Mert ezek olyan sorsok, hogy ellenük nem lehet tenni semmit. Csak várni a jobbulást, a reménységet. S a ki úgy állandóan künn tartózkodik, rossz napokat él. Egyre látja, folyton csak látja különféle ellenségeinek támadását, amik ellen már harcolni sem tud. A héten is hozzák be a hirt:

— A mi kis virág maradt, az sem ér semmit. Megverte az Isten. Ahányat csak megnéz az ember, mindnyájának a belsejében ott van már is a hernyó.

A hernyó!

Ez a Timur Lenk, a minék a nyomán eleven nem marad. Ez a kótyonfitty apró állat, amelyet valaha már csak azért sem bántottak, mert utálatosnak tartották. A melyet ma már százával, ezrével szednek, még sem bírják elpusztítani. A leszedettek ezreit már nem is dobják a szemétre, hogy ott pusztuljon, hanem forró vízbe vetik. Ennyire vigyáznak rá, hogy föl ne támadjon s mégis föltamad. És mily sok van! Ugy tetszik minden esztendőben több. Irtásuk már egész külön kenyérkereset. Folyton szaporodó létezésük, irtásuk külön eszközök csinálására készítette a tanyai embert, az új eszközök új neveket, elnevezéseket kaptak. Törvényerővel bíró szabályzatok vannak a hernyóról, birságok vannak a hernyóról, továbbá gyárak élnek belőle, amelyek az ellene való fecskendező gépet s a folyadékot csinálják. Küzdenek ellene egy helyen géppel, más helyen

lány-munkaerővel, ismét más helyen úgy, hogy a déli órákban a tüzes homokot lapáttal fölszórják a fára s a forró homokszemek lesöprik a levélről a hernyót. Ám azért mégis van, mindegyre több van.

Hogyan van ez? Mikor mindezen istencsapásról azelőtt nem tudtak. Készen volt, volt, szórványosan, egy-kettő, de nem ebben az iszonyatos tömegben, mikor csak egy-egy hernyózó napjában több kocsárra valót szed össze belőlük. A kérdésre a feleletet a panasz adja meg. Mert a hirhozó folytatja a panaszt:

— És nincsen madár — mondja. Még csak veréb sincsen.

Itt van a hernyó szaporodásának eredendő oka, a madárpusztulásban. Ahogy ez fogy, úgy hatalmasodik el amaz. A madár pedig bizony fogy. Minden pusztítja, még az a fegyveradó is, a melynél fogva jórészt nem tart puskát a tanyai ember és így elszaporodik az apró bogárból élő madár gyilkolója, a légi ragadozó. Föl is van bátorodva a kányaféle annyira, hogy még a népes tanya-udvarba is becsap egy-egy esírkéért. Azonfölül a nép is tizedeli a számukat. Nemcsak a gyerekek, a kiknek fészekpusztító és tojászedő kedve ismeretes, de bizony a gyerekek apjai is csak leverték a ház oldaláról a fészket s kiütötték azt a faágai közül is. Eresz alá rakott madárfészek nincs minden szemét nélkül, az bizonyos, hát elunták és leütötték. A falon a fészek a gazdasszonyt boszantotta a meszelésnél, a fészek a faágak között meg a gazdát, mert a madárféle torkosobbja megesispedte a gyümölcsöt. No aztán most a kisebb bajokért megkapták a nagyot, nem igen csipdelheti meg a gyümölcsöt a madár, mert eleszi előle a hernyó.

Bizony, már csak egészen elhagyatott helyen lehet fán madárfészket találni. Ősszel, mikor a fa kopasz, könnyen meglátni, hogy van-e rajta fészek, de még olyankor is csak itt-ott mutatkozik. Fiók korában is vesz a madár, mert kiszedik a fészekből s kedveskedés gyanánt elhordják az apró gyerekeknek játéku.

A ház környékén és a gyümölcsben ily módon nem hogy szaporodna, de meg sem maradhat a madár. Maradna az útszéli fa. Annak azonban az a divatja, hogy ágait lehetőleg lenyesik. Azt szeretik, ha minél magasabbra nő, ezért aztán úgy leborotválják, hogy épen csak a leghegyén marad egy kis ág. Olyan mint a földbe dugott hosszú nyelű ócska seprű. A nyárfa magától is ilyenre nő, az akácot pedig a koppasztással nevelik erre a formára. Különbö ez nem is divat, hanem szükség. Ágait azért vágja le az ember,

mert kell neki tüzelőre a galy, magát a fát azért neveli hosszúra, hogy ha valamely építkezéshez hosszú mestergerendára lesz szüksége, a gerenda ott álljon készen, csak épen ki kell vágni. Ezenfölül ott van még az a dolog is, hogy a nép nem szereti a szántóföld szélén a dús lombu fákat, mert azt tartja róluk, hogy elfogják a vetés elől a napot, délelőtt az egyik oldalon, délután a másik oldalon. Amiben szegény embernél, akinek a kiesire is nézni kell, van valamelyes igazság. Pár éve történt, nem is mifelénk, hanem túl a Dunán, hogy a mi fát a gazdasági szövetség ingyen az utak szélére ültetett, a nép elpusztította, ugyanazon okkal, hogy árnyékuk árt a vetésnek. A tanyája körül szereti a fát, de az útszélén nem. A kopasz tanya nagyon szomorú látnivaló, oda fákat ültet minden áron, epert az udvarba a baromfinak, a tanya körül pedig akácot. S ha olyan a föld a tanya körül, hogy még az akác sem fogja meg, szintén erején felül tesz, mikor elhordja onnan a rossz földet s messziről nagy igával visz oda alkalmasabbat, még ha mindjárt pénzért veszi is. Épen nem ellensége a fának ott, ahol kedve szerint helyénvalónak tartja, de már az útra nem igen kívánja. Minek? Neki mindegy, ha nem árnyékos is az út: a naptól nem nagyon tart. A mezőn sines árnyék, a hol dolgozni szokott. Az úton minek legyen? Különben ott még bajos is a fa. Ha alacsony az ága, kiüti az ember szemét, hajlongálni kell előtte, az ostort is kiüti a kocsiból. A szénás szekeret megdézsmálja, a széna egy része ott marad az ágakon. Szóval sok baja van vele. Útszélre nem is ültet fát, ha csak egyébért nem, mint például útfoglalásért. Az a külső gyönyörűségek közé tartozik, az útfoglalás s ha az útból pár lépésnyit elszánt, fát ültet a szélére. Oda számít, hogy a fa tiz-tizenöt év alatt megvastagszik, erősödik, ki merné azt mondani, hogy itt az útból el van egy darab szántva.

— Hisz itt áll már ez a fa harmincz év óta! — mondaná az ilyen esetben.

Mindegy most már különben, akárhogy áll a bál, a földolog az, hogy nincsen madár. Ami van, az nagyon kevés. Körülbelül oda fordult az életük sorja, hogy a városban több van, mint odakint. A városban mégis több buvóhelyet talál a fészekrakáshoz s ott nem is igen bántják, a mi utczánkban még denevérek is laknak. Mig a mezők világában már csak azok élhetnek, a melyeknek a földön vagy a nádban a fészke, a fánlakóból pedig csak az, a melyik télire nem marad itthon.

Huszonöt év előtt még nagyon sok volt a veréb. Fás udvarokban a szót nem lehetett érteni a beszédüktől, akkora lármával voltak. Egy-egy közübük süttött sörétes töltés mindig lehozott egy tányérnyi vacsorára valót, bár a nép puskával nem nagyon bántotta őket, evésével meg nem is bajlódott. Most meg hát ez a szürke kis mitugralsz is elpusztul, a többivel együtt. Ebben ugyan az idei tél is közbenjárhatott, mert szigorú idő járt az állatokra akkor. Ép nem rég pusztahelyen meuvén kocsival, pár föltünezett nyulra mutatva, beszélte a lóhajtó ember, hogy ezek az állatok is szokatlan nagy sanyaruságban voltak a télen.

— Annyira nem volt már élelmük — mondta — hogy bejártak a tanyák végire a szénaboglyához. Éhségében ilyen bátorságra vetemődött.

— Le is ütöttek akkor belőlük egy néhányat?

— Nem a' — mondta őszintén az ember. Olyan soványok voltak, hogy nem érték meg még a hajító fát sem.

Az az idő, amely a nyulra ilyen volt, bizonyosan az itthon telelő madárfélére sem volt különbség, mert, hiszen egyféle mértékkel szokott mérni. S im már a veréb is, amelyről azt lehetett volna hinni, hogy ha mind elhordja a kánya, akkor sem pusztul el... S mindez épen most történik, mikor egyre jobban tudják már, hogy a madárféle több hasznot csinál, mint kárt. Mikor már odáig jutottunk, hogy még a vadmacskát is olyan állatnak tartjuk, a melyet irtani csak a vadásznak állhat érdekében, de a gazdának sohasem.

Szomorú az, mikor a kintvaló panaszkodó búsan legyint a a kezével a levegőbe:

— És még csak veréb sínesen!...

Van-e helyette valami esérébe? Van. Minden kirabolt vagy levert fészekért egy-egy véka hernyó.

Mese a bagolyról és a nyulacskáról.

Irtá: *Táboriné-Tutsek Anna.*

Milike meg Tinike nagyon jó barátok voltak.

Milike kis lány volt, Tinike kis nyulacska, hófehér, rózsaszín orru kis házi nyulacska.

Milike nagyon szerette. De Tinike is szerette ám a kis gazdasszonyát, a mennyire a nyulaeskák csak szeretni tudnak. Szívében a saláta után azonnal Milike következett.

Nem is tudtak volna ők ketten egymás nélkül meglenni.

Ha Milike az udvarra lépett, Tinike már messziről szaladt eléje és két lábra állva, szeliden nézett fel reá.

— Kedves kis gazdasszonykám — makogott örömmel — de jó, hogy itt vagy!

Milike lehajolt, megsimogatta a nyuszikát, aztán ölébe vette, bevitte a kertbe, ott friss salátalevelet adott neki enni, játszadozott, futkározott vele és kék szalagot kötött a nyakára, piczi kis csengővel.

Olyan szép volt a Tinike, de olyan szép, a milyen csak egy fehér nyulaeska lehet.

— Vajjon vannak-e neked is kis testvéreid, ugy mint nekem? — kérdezte Milike a nyulaeskát, a mint ölében ringatta.

— Oh, vannak bizony nagyon sokan, — felelte a nyulaeska.

— És milyenek?

— Fehérek, mint én; meg aztán tarkák, szürkék és barnafoltosak. Szépek mind nagyon!

— De szeretném őket egyszer látni! — mondta Milike.

— Azokat a testvéreimet, a kik a mezőn laknak, könnyen megláthatod, — szolt a nyulaeska.

— De hogyan? — tőprengett Milike.

— Jöjj ki ma este hozzám, — mondta a nyulaeska, — szép holdvilág van, kimegyünk együtt a mezőre, ott majd előhívom őket és bemutatom neked!

— Jaj de jó lesz! Kijövök, ki! — ujjongott Milike és alig várta, hogy vége legyen a vacsorának, fölkel az asztaltól és kiosont a szobából.

Tinike már várta az ajtóban.

— Nem félsz? — kérdezte tőle a nyulaeska.

— Nem félek, — felelt bátran a kis leány. — Én sohasem szoktam félni. Hát te?

— Én mindig szoktam félni, — makogott a nyulaeska.

— Mitől?

— Mindentől. Még az árnyékomtól is.

— Most is félsz, hogy velem vagy?

— Most csak a bagolytól félek. De te vigyázni fogsz reám, ugy-e?

— Hogyne! — ígérte Milike. — Az ölembe veszek és betakarlak a kötényemmel. Ugy nem fog meglátni az a csunya bagoly!

És elindultak a holdvilágnál a kis leányka és a kis nyulacska, a kerten keresztül, ki a mezőre.

Bolyhos éji lepkék röpködtek a fejük fölött.

— Hova mentek ilyen késő este, kis leányka, kis nyulacska? — kérdezték tőlük.

— A Tinike testvéreit látogatjuk meg — felelt Milike.

— Csak vigyázzatok, mert az öreg bagoly megint valami ravaszságban töri a fejét, — mondták az éji lepkék — láttuk, a mint feltette a pápaszemét és egy nagy könyvből olvasott!

— Oh én nem félek tőle — szólt Milike büszkén, — engem nem szed rá! Én is tudok olvasni s az én apuskámnak is van szemüvege!

A szentjános-bogarak is eljöttek.

— Majd mi világítunk nektek — szóltak és meg-meggyújtották kis lámpásaikat.

— Oh, köszönjük, ne fáradjatok — felelt Milike, — világít már a jó hold.

A hold szelid, nagy kerek képével nyájasan mosolygott és leküldte legfényesebb sugarát.

Kiértek a mezőre, hol a harmatos fű úgy csillogott, mint a gyémánt s az aranyszemű szentgyörgyvirágok ezüstféhérszirmaikkal mint a csillagok úgy ragyogtak, a kék harangvirágok mint meg-aunyi kis csengetyűk csilingeltek, s a vadmenta és demutka kelyheiben apró és kék pillangók aludtak.

— Oh, milyen szép most itt minden! — kiáltott Milike, ragyogó arcezel tekintve körül. — Még sokkal szebb, mint nappal. Olyan, mint egy tündérmese! Hát a testvéreid hol vannak?

— Mindjárt előhivom őket, — felelt Tinike és megrázta nyakán a csengetyűt.

A csilingelésre sietve szaladt elő a bokrok mögül egy nyulacska, aztán egy második, harmadik, tizedik, — sok-sok nyulacska, — volt talán száz is.

Milike már meg se tudta volna számlálni.

És oh, milyen kedvesek voltak! Ugráltak, táncoltak, bukfenezet vetettek, hárman-négyen összefogódtak körbe-karikába és úgy keringtek, még tánczot is jártak! Csupa öröm volt nézni őket.

És mennyire örültek Tinikének, a kis hófehér testvérüknek!

Megölelték, megcsókolták, meghuzogatták hosszú tapsifüleit és megbámulták szép kék selyemnyakravalóját, melyet Milike kötött a nyakára.

És Tinike elvegyült kis testvérei közé. Játszadozott velük és hempergett a harmatos fűben, Milike pedig gyönyörűségtől eltelve nézte őket és legjobban szeretett volna szintén tapsifüles kis nyuszika lenni, hogy négy lábón ugrálhasson velük együtt.

— Uhu, uhu, — hallatszott egyszerre Milike feje fölött a faágak közül.

Milike föltekintett.

Ott ült a nagy szürke bagoly az ágon, pápaszeme az orrán s a nagy könyv előtte.

Roppantul mérgelődött, hogy Milike is ott volt, mert félt tőle és nem mert a nyulacskák közé lecsapni.

Pedig ugyancsak éhes volt egy kis nyulpecsenyére.

— Várj csak, majd segíték én a dolgon, — gondolta magában.

— No bizony, ugyan mit gyönyörködsz ugy ezekben a nyulakban! — huhogott csúfólódva. — Milyen ostobák! Milyen ügyetlenek! Hiszen még csak énekelni sem tudnak!

Milike elgondolkozott.

Igaz, a nyulacskák nem énekeltek, de ő egyáltalán még nem is hallotta, hogy nyulacskák énekelni tudjanak. Ő úgy tanulta, hogy csak a madarak tudnak énekelni.

— Hát te, bagoly néni tudsz-e énekelni? — kérdezte tőle

A bagoly elpirult és mérgösen kiáltott:

— Tudok hát, persze, hogy tudok! Mi közöd hozzá? Külömben, hogy is mersz te itt állani a fa alatt, mikor ez az én fám? Eredj innen! Menj azonnal baza!

Milike csak a fejét rázta.

— Nem megyek, nem hagyom itt Tinikét. Nézd csak, milyen kedvesen játszik a testvérkéivel!

A bagoly látta, hogy így nem megy semmire.

— Hát jól van, — szólt nyájasan, — ha már itt vagy, hát megtanítalak, hogyan kell a nyulakat énekelni tanítani!

Lerepült a fáról s honnan, honnan nem, egy kis czirókseprüt adott a Milike kezébe, fejére meg fekete czukorpapirosból olyan kis süveget nyomott, milyen a Milike meséskönyvében a varázslónak volt a fején.

— Most szólítsd a nyulakat, hogy álljanak körbe s aztán

parancsolj reájok, hogy énekeljenek! Majd meglátod, hogy mi lesz? — huhogott nevetve s visszarepült a faágra.

Milike szót fogadott, kiáltott a nyulaeskák után, azok odasereglettek, de a mint meglátták Milike fején a süveget, kezében a czirokseprüt, egyszerre keservesen kezdtek sirni, két első lábukkal törülgették szemeiket s a félénkebbek meglapulva húzódtak félre a a fübe.

— Énekeljtek! — mondta Milike, — a bagoly néni azt mondta, hogy én megtaníthatlak titeket énekelni!

De a nyuszikák még keservesebben kezdtek sirni; csak úgy potyogtak a könyeik.

Erre a czirokseprü magától fölemelkedett a Milike kezében s közéjük akart ütni a szegény kis nyuszikáknak. Hiába akarta Milike ijedten eldobni magától, nem tudta.

De ekkor egyszerre lelkendezve szaladt elő Tinike, a ki eddig valahol messzebb hancuzozott s hangosan kiáltott:

— Dobd le azt a varázs-süveget a fejedről, gazdasszonykám, akkor el tudod dobni a czirokseprüt is! Az a gonosz bagoly mit ki nem gondolt, esakhogy minket megrontsn! Fussunk el, szaladjunk el, ki a merre tud!

Egy pillanat alatt szétfutottak a nyulaeskák; ijedten dobott el magától Milike mindent, s Tinikével együtt szaladásnak vette a dolgot.

Futott, futott, addig futott, míg csak kis ágyához nem ért, ott hamar bebujt a párnák közé, fülére huzta a takarót és ijedtében azonnal elaludt.

Másnap reggel, mikor fölébredt, sehogy sem tudott tisztába jönni azzal, hogy igazán künn volt ő az éjjel a mezőn, a nyulaeskák között és beszélgetett a gonosz bagolylyal, vagy csak álmodta az egészet?

ÁLLATVÉDELEM.

A kutyák temetője.

A *Pusztitók* szigetén, az *asnièresi* hid tulsó végén nyílik a bejárója, magas íves rácsos kapu, szohordíszszel a tetején. Olyan, mint egy angol kert, van vagy 1200 négyszögméter. Begóniák, gerániumbokrok, rózsák, szegfűk, százszorszépek tarkítják mostanában.

A sírkövek nagyon sűrűn állanak egymás mellett, mert a sírok keskenyek és kicsikék.

Harmois ur, a temető alapítója végigvezetett az egész nagy kerten és sétaközben elmondta az alapítás történetét.

— Hosszu ideig tervezgettem egy kutyatemető építését. Mindig összeszorult a szívem, mikor elnéztem a Szajna partján, hogy dobálják a szegény elpusztult kutyákat kövel a nyakukon bele a folyóba. Szegény állatok, a míg élnek, megosztják velünk jó sorsunkat, rossz sorsunkat, hűségesekek, ragaszkodók és ha belepusztultak a szolgálatukba, a Szajnába kerülnek valamennyien: az engedetlenek és a szófogadók, a házőrzők úgy, mint a gazdátlanok. Hosszú ideig nem tudtam megvalósítani tervemet, mert magamnak nem volt hozzávaló pénzem. A míg aztán Durand Margit kisaszszony, a Fronde szerkesztője felkarolta tervemet és lapjában gyűjtést indított egy kutyatemető alapjára. Hogy sokan gondolkoztak úgy mint én, legjobban bizonyítja a gyűjtés eredménye; alig négy hét alatt több mint harminczeszer frank gyűlt össze.

Igy beszélgetve, beléptünk a temető kapuján és megállottunk az első síremlék előtt.

Lord Edeline emeltette Barry kutyájának. Hatalmas sziklatömb, tetején a híres Szent Bernát hegyi kolostor kicsinyített mintája. A kolostor előtt a vágtaó Barry életnagyságban, hátán egy megmentett gyermekkel. A felírás összefoglalja egy mondatba Barry érdemeinek dicsőítését:

— *Megmentette negyven ember életét.*

— *A negyvenedik kísérletnél lezuhant egy sziklacsúcsról.*

A hatalmas szobornú mögött szélesen terül el a temető sok apró sírkövével. Mi tagadás, csak nagy nehezen tudtam elnyomni egy-egy mosolyt, miközben a feliratokat olvastam.

— *Szeretett Emmym emlékének, 1889. április 12—1900 aug. 3. Há kísérője volt nyomoromnak, egyedüli barátóm és vigaszom.*

— *Lilike, 1879—1900. Huszonegy éves barátunk emlékének. — Bijou, 1889. szeptember 3. Egyetlenegy igaz barátom volt. Itt nyugszik.*

És így tovább.

A jobboldali sarokban külön helyük van a madaraknak. *Kanári sárkert!*

Az egyik fordúlónál emberekkel találkoztunk. Két asszony és egy férfi csomaggal a hóna alatt. Az ember megemelte a kalapját és a batyujára mutatott.

— Egy kutyát hoztunk, igazgató úr kérem. Ehun van.

— Jőjjenek az irodába.

Az irodában Harmois ur odaült a nagykönyv elé.

— A neve?

—

— A kutya neve?

— Bijou.

— Betegsége?

— Tüdőgyulladás.

Az egyik asszony fölzokog. A tulajdonosnő. A másik egy szomszédasszony. Kimegyünk újra a sárkertbe, a sárásó is velünk jön. Megássza a sirt, heleteszik a kutyát, leöntik oltott mésszszel és ráhantolják a földet. Az asszony keservesen zokog.

— Nagyon szerette ugy-e? — kérdi Harmois ur.

— Óh uram! feleli fuldokolva, — hiszen ő is szeretett minket. Tizennégy esztendeig élt velünk. És hogy nézett rám még tegnap! . . .

Az ura vigasztalta:

— Ne sírj no! Hiszen itt marad, nem szökik meg. *Vasárnaponkint majd kijövünk hozzá!*

És én szégyeltem magam, hogy nem tudok mosolyogni.

— —

F. J.

A túlbuzgó állatvédő. És még panaszkodjék valaki, hogy az állatvédelem ügye elhanyagolt állapotban van. E hónap valamelyik első napján a „*Liliomfi*“-t adták, melynek második felvonásában *Gyöngyi* Izsónak tudvalevőleg több baromfival megrakodva kell a színpadra lépni. Fölugrik erre egyik színházi néző, s indignálódva fordul szomszédjához, a ki éppen egyik munkatársunk volt:

— Föl kell jelenteni a rendőrségen azt a brutális kocsmárost, hiszen nézze csak, kérem, lefelé tartja a lábával azt a tyukpárt!

Munkatársunk meg is mondta a színház érdemes komikusának előadás után:

— Te Izsó, máskor az öledben hozd a tyukokat színpadra a „*Liliomfi*“-ban, mert tudd meg, hogy Kolozsvárt állatvédők is vannak, s könnyen meggyülhetik bajod a hatósággal!

A galamb és a bankigazgató. Egy verőfényes juliusi délután két kis galamb röpködött a Mátyás-tér korzója fölött. Szerelmesen turbékolva, gondtalanul keringöztek a levegőben, midőn az egyiknek rózsás lába megakadt a Teleki-ház telefon-sodronyai között, s fejjel lefelé, tehetetlenül vergődött a szegény madárka, míg párja aggodalmas bűgással, ijedten repdesett körülötte. A járó-kelők csoportba verődtek a Városháza előtt, s kíváncsi aggodalommal nézték a szegény kis galambot, mely hasztalan iparkodott magát kiszabadítani. Megmentésére, a több mint 50 méternyi magasan, gondolni sem lehetett. És jött az éles szemű és jószívű bankdirektor, *Lendray* Emil, a ki szintén sajnálkozva szemlélte a galamb kinlódását, mikor fölfedezte, hogy a galambot fogva tartó kettős telefon-sodrony rézsutos irányban húzódik le a szemben levő ruhakereskedésbe, a honnan egy rud segítségével lendíteni lehet a kis galamb válságos helyzetén. A gondolatot tett követte — és néhány percz múlva a kis galamb, örvendő párjával együtt, vidáman szállt fel a háztetőre, majd onnan a Minoriták templomába, a hol bizonyára forró bála-ímát bűgött el jószívű megmentőjeért . . . Ez a galamb és a bankigazgató megtörtént históriája.

ÁLLATVILÁG.

Nem jó a medve bőrére előre inni. *Binder* Károly pécsi gyógyszerésznél — mint egy ottani újság írja — a napokban künn volt látogatóban néhány nagybecskereki tiszt. Vaesora után esőndes borozgatáshoz kezdtek s borozgatás közben sok minden szájon forgott. A gyógyszerész elmondta, hogy most annyi a nyúl a határban, hogy csak úgy nyüzög. Majd evvel kapcsolatban fölemlítette, hogy remek Chok-bore fegyvere van, mit néhány nap előtt vett 350 frtéért s szeretné kipróbálni. Az urak el is határozták hirtelen, hogy másnap reggel kimennek a határba a fegyvert kipróbálni, meg hogy a sok alkalmatlankodó nyúl közül neányat lepuffantsanak. Ámde ember tervez — tolvaj végez. Másnap a kitűzött időben meg is jelentek Bindernél. A gazda nagy szíveséggel fogadta vendégeit s rögtön parancsot adott a befogásra. Már föl is szálltak a kocsira, amikor észébe jut a gyógyszerésznek, hogy a puská ninc kéznél. Valahogy egészen megfeledkezett róla. Rögtön leugrott, hogy majd kihozza. A kocsin levő társaság pedig azalatt csak várt, várt . . . a gyógyszerész csak nem jött a fegyverrel. Végre megunták a dolgot s ők is bementek. Hát csak az történt, hogy az éjszaka folyama alatt az egyik ablakon keresztül betörték a gyógyszerész lakásába s elvitték a kipróbálandó Chok-borét, meg a gyógyszerész kézi pénztárából 240 korona készpénzt. A vadászat így persze füstbe ment. Az ügyes tolvaj még eddig nem került kézre.

Borotválás az oroszlánok között. *Szentes* lakosságának izgató látványosságban volt része a minap. Állatsereglet ütötte fel tanyáját a városban s a tulajdonos, úgy látszik, jól érti azt a mesterséget, hogy a közönséget a bódéba csöditse. Hirdette, hogy akad-e Szentesen olyan bátor férfiú, aki az oroszlánok ketreczébe menne. Több se kellett a vitéz szentesieknek. Nyomban akadt egy merész legény, *Frankl* Ferencz, aki borbély lévén, nemcsak arra vállalkozott, hogy látogatást tesz a fenevadak között, de még meg is borotvál ott valakit. Így is történt. Vasárnap délután zsufolásig megtelt publikummal a menaszéria és az ifjú borbély teljes felszereléssel megjelent az oroszlánok között. Nyomban utána jött az állatszeliidítő s helyet foglalt egy széken. *Frankl* Ferencz habozott, illetve nem sokat habozott, a habot rakente az állatszeliidítő arczára és gondosan megborotválta. Az oroszlánok nyugtalanul rohantak fel s alá a két ember körül. A közönség visszafójtott lélegzettel nézte a produkeziót s mikor a borotválkozás véget ért, lelkesen megéljenezte a bátor borbélyeséget.

Szerkesztői üzenetek.

B. E. Zenta. Üdvözet! Levelét megkaptuk, a válasz nem fog késni.

B. M. Fränzensbad. *Bányai* Elemér szerkesztő távollétében, Japunk júniusi és júliusi számának összeállítását *Szabó* Károly munkatársunk teljesítette.